

...Ook op papier blijven zijn gedichten moeiteloos overeind. Hij legt zich niet op één vorm vast. Er zijn lange prozagedichten en korte lyrische zangen. Zijn techniek zinnen ineen te schroeven door de weglating van interpunctie bewerkt zo steeds een ander effect. Bruinja onderzoekt tot hoever hij met associatiesprongen en -breuken gaan kan, zonder de samenhang verloren te laten gaan. Hij kan zich daardoor zelfs liefdespoëzie veroorloven. Dat is niet veel beginnende dichters gegeven. Bij zijn waagstukken durft hij te verliezen. Dat maakt hem een interessant dichter die nu al naar zijn volgende bundel doet uitzien. (Hans Groenewegen - Informatie voor de bibliotheken, 2003)

...Tsead Bruinja is een romanticus in de traditie van Heine, Haverschmidt en Slauerhoff, want de sprekers in zijn gedichten zijn permanent ontheemd, onfortuinlijk verliefd, bezeten van doodsdrift en onstilbare verlangens... Bruinja heeft een eigen stijl die de lezer meeslept en inpakt. (Piet Gerbrandy, De Volkskrant, 2003)

...Dit gedicht 'Appels kopen' staat in de bundel Dat het zo hoorde, het Nederlandstalige debuut van de jonge Friese dichter Tsead Bruinja. Het is een goed gedicht en een goed debuut. Het is knap hoe Bruinja veel weet te suggereren in enkele raak geformuleerde verzen. (Ilja Pfeijffer, NRC, 2003)

...Deze stem... daagt de lezer uit met vurig taalgebruik. Hierin is iemand aan het woord die gehoord wil worden, die wil analyseren, en daarin soms op een prettige manier verstrikt raakt. (Maria Barnas, De Groene Amsterdammer, 2004)

"Tsead Bruinja tilt het kleine leven uit boven het cliché. In aangenaam rustige, haast vertraagde en tegelijk ritmische, muzikale regels stelt hij vragen die het 'kleine leven', het leven in nabijheid van vrienden en vrouw, boven het anekdotische uittillen. En ook boven het cliché, want wie het heeft over leven ('welk leven dan wel' - vraagt Bruinja vertwijfeld) die heeft het al snel over de tijd die niet stilstaat en of we wel genoeg in het moment zijn geweest en of we dingen anders hadden moeten doen. Er is de wens om gezien te worden, om een verhaal van het leven te maken, die klinkt bijna teder bij Bruinja. Want een leven is meer dan wat op film is vast te leggen, het is ook: 'wie we waren in de harten van onze moeders / vaders broers zussen vrienden en burens / waarin de bal nog rolt / de schoot warm is / de deur open'. Diezelfde Bruinja kan ook fel worden als de buitenwereld - de maatschappij - de binnenwereld instroomt. Het is geen loze bezorgdheid over wat er gaande is, dit is wat de werkelijkheid zo nu en dan nodig heeft: poëzie.' (Janita Monna, Trouw, 2015)

"Tsead Bruinja is een dichter naar mijn hart. Wie hem ooit in het Fries of Nederlands heeft horen voordragen, liefst zou ik 'zingen' schrijven, vergeet het nooit meer. Interessant aan deze nieuwe bundel van Bruinja is het vernieuwende eraan. Vooral in de afdeling 'Buitenwijk' merk je dat het repeterende van zinnen, of delen ervan, voor intensivering zorgt. Het is een procedé dat schitterende poëzie en glasheldere taal oplevert. Wanneer je het leest wil je het Bruinja horen voorlezen, fluisteren, ritmisch doen dansen. Vooral omdat het qua taal soms voorbij het begrip gaat en toch aanspreekt. Dat de dichter op de drempel van een nieuw hoofdstuk staat mag helder zijn. Binnenwereld, buitenwijk, natuurlijke omstandigheden is een magische bundel.' (Literatuurplein, 2015)

APPELS KOPEN

kruimelig rijp verdriet spiegelt haar
in de bakken van de marktkoopman

delicaat is zij die van appels houdt
hij ziet dat hij ziet haar weerbarstig

lachend om zijn zoetzure grappen
`t liefst trekt hij een knipmes nu

en toont haar de helften ruwe pit
ze twijfelt voor wat lijkt een vruchtloos uur

krap aan haalt ze de laatste bus

als zij naar het danshuis gaat
draagt ze een mand vol rode wangen

daar aan haar zongekleurde armen
bedelen kindmannen hangend
om watervrucht mee naar dakhuis dak

maar zij komt voor het dansen
als zij komt
 komt ze voor het dansen

als zij komt gaat alles dansen
mag een gospelgilletje over komen varen
uit het zuiden van tabak ver amerika

mijn slotheupen willen wiegen
zich in haar leegte wagen
tot dageraad me komt breken
en zij weer naast me slaapt

SATELLIET

welke handen startten de machine
die de planken zaagde voor je bed

wie bracht de boom plantte hem
en wie kwam hem halen

naar welk huis keerden ze
aan het einde van hun lange dag terug

als ze mochten kiezen
waar jij op hun planken van zou mogen dromen
wat zouden ze je toewensen

niets slechts
geen oorlog of honger
geen groot verlies
of verdriet

en dat is wat je verdient

wanneer je 's nachts wakker geschud door een vraag
het plafond bekijkt

de maan door een kier in de gordijnen
de planken beschijnt

een satelliet op 36.000 km hoogte eerst jouw huis
en dan dat van de timmerman passeert

jij je ogen weer sluit

en er geen verschil meer is
tussen wie je bent aan vergader
of ontbijttafel

in of buiten je bed

IK GEEF JE HET WOORD

een man luistert naar de vogels
maar dan net iets langer
dan jij en ik

hij neemt het gezang op
en rekent uit
hoeveel sneller
het hart van de vogel klopt

hij luistert naar de vogels
hij luistert naar de mens
hij neemt de tijd
en vertraagt
de opname

de vogel zingt nu laag
en langzaam

de opgenomen vogel
heeft de hartslag
van een mens

en de mens zingt
de trage vogel na

rustig loopt hij het bos in
met een luidspreker
en zijn opnameapparaat

hij voert de snelheid
van de opgenomen mens op
zodat zijn hart net zo snel klopt

hij wacht

en de vogel antwoordt
de vogel heeft hem verstaan

dat vertelde een vriend me
ik heb hem verstaan

SPECIALIST OP HET GEBIED VAN KOZIJNEN

het regent en de specialist op het gebied van kozijnen zegt
dat het aan het werk van zijn mannen niet kan liggen

ik zit aan tafel met mijn onderbuurman die na vijf jaar
heeft besloten over de watervlekken heen te verven

vroeger schreef ik gedichten over mijn vader en moeder
over opa's en oma's met een rustiek en pijnlijk verleden

nu luister ik naar mijn buurman

in uw huis zullen mensen wonen
die te lui zijn om op te staan

mensen die u niet kent
die werken en weer naar huis gaan

ze worden ouder
ze worden ronder

ze proberen de kilo's eraf te lopen

ze zwaaien een kind uit
en hangen voor het slapen gaan
hun kleren over de stoel

hun leven is een koelkast
waaruit je na een nacht zwaar drinken
een goedbelegde boterham
vandaan tovert

ik weet het

er liggen betekenissen op de loer
die dit gedicht kunnen bederven

ergens zingt iemand

kom niet samen
kom niet samen

drijf een wig

maar mijn vrouw houdt mijn week oude nichtje op haar schoot
en ik raak er niet op uitgekeken hoe goed het haar staat

we bespreken hoe het moet met de werkkamer
hoe en waar we zelf dan moeten gaan slapen

een zucht en het kind verdwijnt uit onze gedachten
we slaan een hoek om en zoeken een goed restaurant

stiekem terwijl we al lang over iets anders praten
kijk ik naar het kindje dat niet in haar armen ligt

het ademt en het beweegt
het is er bijna

*

hé blad aan de bomen hé
hé zon in de lucht hé
hé blad aan de bomen hé

hé gebakken rode steen hé
hé deur hé
hé rook uit de schoorsteen hé
hé warmte van een ander hé

ha de paden die ik loop ha
ha de paden die ik met haar loop ha
ha de paden die ik loop

hé de lucht die ik met u deel hé
hé de lucht die we delen hé

hé hé de lucht

hé de landleidingen hé
hé de handleidingen in de doos hé
hé de handleidingen op tafel hé

hoi apparaat op tafel dat ik niet snap hoi
hoi apparaat op tafel met je uitgebreide handleiding hoi
hoi apparaat hoi handleiding hoi hoi

hé het conflict dat ik vermijd hé
hé het conflict in de kiem gesmoord hé
hé het conflict de nek omgedraaid hé

dag conflict
dag apparaat
dag conflict hoi

ha de paden die ik loop
ha de deur hé
hé de paden die ik loop hé

IN KANNEN EN KRUIKEN

zijn we van plan
zal gaan gebeuren
komt er aan
kan niet lang meer duren

hebben we aan gedacht
hadden we ons voorgenomen

zullen we niet vergeten
is bij ons in goede handen

komen we samen uit
gaan we aan werken

kunt u ons op afrekenen
is in kannen en kruiken

blijven we van af
daar verandert niets aan

dat respecteer ik
dat zweer ik

op het graf van de moeder
van mijn vorige tegenstander

en de moeder van degene
die haar graf heeft gegraven

mooie rechte wanden
hartelijke mollen en wormen

dat pikken we niet langer
zo kunnen we niet verder

gaan we morgen naar kijken
staat als eerste op de agenda

dat hangt ervan af
ligt moeilijk ligt lastig

zat me niet lekker
zal ik me in verdiepen

waren we al aan het doen
was mij ontschoten

WAAROM LET NIEMAND OP DE PAARDEN?

er spelen te veel mariachi's in deze straat
liedjes over vrouwen die komen vrouwen die weggaan en een lekkende badkamerkraan
er spelen te veel mariachi's

er staan te veel telefoonnummers in het geheugen van onze mobieltjes
nummers en berichten van dooien die we niet durven wissen
te veel nummers

en er zijn niet genoeg flessen wijn om onze paarden de hele avond
de boulevard op en neer te laten draven
daarom stap ik over op rum
er zijn te veel mensen

er zijn niet genoeg kooitjes met kanaries
voor de mijnschachten waar we nog in af moeten dalen
mijn moeder probeert aan de keukentafel er één bij te brengen
smeert echte boter om het dichte snaveltje

er zijn te veel gangen te veel paden
één wordt ons fataal

er spelen te veel mariachi's in deze straat
vannacht is in nederland het kabinet gevallen
maar ik had het met jou over je zuster
over mijn zuster en over de paarden
er zijn niet genoeg ministers

er zijn te veel presidenten
de wereld is één groot poëziefestival
en de ene dichter veel belangrijker dan de andere
pak ze hun kanarie af en hijs ze met vlag en al
op hun brandend paard

want er zijn te veel jezussen aan boord van dit schip
te veel zeilen

en er is niet genoeg water voor hen om over te lopen

waarom loopt er niemand met de paarden?
rolt er van jouw paarse tong

en tussen mijn paarse lippen vandaan komt
waarom rent er niemand met onze paarden?

en waarom redde verdomme niemand maar dan ook niemand
geen dooie geen minister geen president of kanarie
op het moment dat we ze echt nodig hadden

onze zusters en onze glazen?

er zijn te veel mariachi's in deze straat vannacht
en ik heb niet genoeg bij me
om het schoolgeld van al hun kinderen
mee te betalen

VERTREK

er is veel wat je kan
als je niks meer kunt

voor je vertrekt

om hulp vragen
iemand ervoor bedanken

in gedachten samen aan de oever
van een snel stromende rivier gaan staan

de ander vragen
op je te letten tijdens
het pootjebaden

een kleed uitspreiden op het gras

samen je wensen eten
als rijpe bessen

je idealen uitschenken
die je eerder wild en dronken maakten

en dan kan je gaan liggen
om naar de overkant te staren
en nog een keer te vragen

wat die ander van het uitzicht
vindt

*

leave nimmen wit hoe't wy yn eardere libbens
inoar foarby ronnen of de bus misten dêr't ien
fan ús beiden yn siet of do myn suster ús mem
yn wiest en it tusken ús neat wurde mocht om't

der te folle jierren of in leauwe tusken ús
dreaun sa plastysk as in kontinint sil de ôfstân
wol ris west ha ik wie miskien drok dwaande mei
it útfinen fan fjoer wylst do en dyn frijer

oare kant de oseaan de kearsen oanstutsen
hâld ik dy al wer te stiif fêst ik wol dy net
fynknipe mar ik bin bang en bliid tagelyk dat

der noait mear tusken ús wêze sil as dit hielal
dêr't wy net by inoar yn komme kinne omdat
it te lyts is foar it fertriet fan twa dy't ien wurde

leave lit tiid ús fan inoar ôf skuorre at wy ien foar ien
deageane wy slaan werom mei brêgen fan wurden

*

liefste niemand weet hoe wij in eerdere levens
elkaar voorbij liepen of de bus misten waar één
van ons beiden in zat of jij mijn zuster moeder
in was en het tussen ons niks mocht worden omdat

er te veel jaren of een geloof tussen ons
dreven zo plastisch als een continent zal de afstand
soms geweest zijn ik was misschien druk in de weer met
het uitvinden van vuur terwijl jij en je vrijer

ginds over de oceaan de kaarsen ontstaken
hou ik je alweer te stijf vast ik wil je niet
fijnknijpen maar ik ben bang en blij tegelijk dat

er nooit meer tussen ons zal zijn dan dit heelal
waar we niet bij elkaar kunnen komen omdat het
te klein is voor het verdriet van twee die één worden

liefste laat tijd ons uit elkaar rukken als we één voor één
doodgaan wij slaan terug met bruggen van woorden

Vertaling: Jabik Veenbaas

BÊD

de nammen dy'tst brûkst
foar it iten it bestek en it servys op tafel
binne net de earste nammen

dy't ik learde foar iten bestek en servys
en ast my oanrekke rekke soms
in hiel oar part fan my oan

dan wêr't myn suske
my knypte at ik har narre hie
of wêr't ús mem my krekt
wat better wosk

wy sliepe yn itselde bêd
mar dines is koarter
en mines klinkt mear
as is mekkerjen fan in geit

jim heit en mem
jim pakes en beppes
se hjitte oars

se ha dy noait oankrûpt
in tút jûn
of in stryk om `e kop
mei in rûch waskhantsje

wy libje yn deselde wrâld
ik krûp dy oan
jou dy in tút

foar dy dingen brûkst no
deselde nammen

dyn bêd en tuten
wurde alle jierren
langer

BED

de namen die je gebruikt
voor het eten het bestek en het servies op tafel
zijn niet de eerste namen

die ik leerde voor eten bestek en servies
en wanneer je me aanraakt raak je soms
een heel ander deel van me aan

dan waar mijn zusje
me kneep als ik haar had geplaagd
of waar mijn moeder me net
wat beter waste

wij slapen in hetzelfde bed
maar het jouwe is korter
en het mijne klinkt meer
als het mekkeren van een geit

je vader en moeder
je opa's en oma's
ze heten anders

ze hebben je nooit zo vastgehouden
een kus gegeven
of je gezicht gewassen
met een ruw washandje

wij leven in dezelfde wereld
ik hou je vast
geef je een kus

voor die dingen gebruik je nu
dezelfde namen

je bed en kussen
worden ieder jaar
langer

BEAFEART

der moat earne in boarstebegraafplak wêze
in lêste rêstplak foar ús memmen
susters en froulju harren ôfsnijde
teesekje 75c of dûbel d

in plak dêr't se hinne kinne
at se lêst ha fan fantoompine
of genietsje fan fantoomgenot

en wy soannen broers en heiten stilstean kinne
net by it ferlies fan libben
mar fan in hap libben

in oarde dêr't de boarsten wachtsje
op it wersjen mei de lea
dêr't se by hearden

netsjes beferzen
balseme
of yn in minuskule urne

der moat earne in begraafplak wêze
foar de grutskens fan ús froulju

in einpunt
foar in beafeart fan molke
lust en fertriet

BEDEVAART

er moet ergens een borstenbegraving zijn
een laatste rustplaats voor onze moeders
zusters en vrouwen hun afgesneden
theezakje c75 of dubbel d

een plek waar ze heen kunnen
als ze last hebben van fantoompijn
of genieten van fantoomgenot

en wij zonen broers en vaders kunnen stilstaan
niet bij het verlies van leven
maar van een hap leven

een oord waar de borsten wachten
op hereniging met de lichaamsdelen
waar ze bij hoorden

netjes bevroren
gebalsemd
of in een minuscule urn

er moet ergens een begraving zijn
voor de trots van onze vrouwen

een eindpunt
voor een bedevaart van melk
lust en verdriet